

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 29. Circa causas excusantes Præbendatum à choro, vt non obstante
illius absentia, distributiones lucretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

60 Theologiæ Moralis. Lib. XXVIII.

Canonicis videtur obligatus ad illorum onerum solutionem; quia omnes fructus, quos quilibet recipit, illos recipit iure proprio suæ præbendæ, quæ grauat non est. Sic Tolet. *lib. 1. c. 14. n. 13.* Gutier. *l. 1. q. Canon. c. 1. n. 20.* Moneta *de distribut. p. 3. q. 8. n. 17.* Navar. *conf. 1. de solut. pensio.*

⁴⁵⁵
Tenetur pla-
nd.
Tenetur quidem. Quia Capitulum succedit loco Præbendati non assistentis choro horas recitandi: sed Præbendatus non potest sibi lucrari distributiones, quibus annexa est pensio, seu charitati subsidij solutio: Ergo nec Capitulum sibi potest lucrari: Ergo tenetur accipiens distributiones, ad pensiois, vel subsidij solutionem. Ita Navar. sibi contrarius *conf. 3. de solut. num. 1.* Bonac. *d. 2. q. 6. punct. 3. num. 9.* Barbosa *p. 3. de potest. Episc. alleg. 5. num. 1-7.* Garcia *p. 1. c. 5. n. 22. 4.* Gigas *de pensio. q. 5. 1.* Roman. *conf. 88.* & alij.

⁴⁵⁶
Hanc sententiam expono
sententiam.
His adhaerens existimo, antè divisionem fructuum, & illorum applicationem teneri Capitulum ad pensiois solutionem, si in se velit distributiones, quas absens amisit, retinere, aut aliis interessentibus applicare illam partem fructuum, quæ beneficiato grauat, si assisteret, esse concedenda. Quia illa pars indeterminatè à cumulo fructuum ex voluntate Pontificis est extracta, & ad pensioem grauat ex gratia Pontificis independentè à seruitio possessoris. Negari enim non potest, hunc modum imponendi pensioem esse possibilem. Quod autem sit conuenientior, inde probatur: quia intentio Pontificis, in concedenda pensioe, est, prouidere certò & infallibiliter pensionario sustentationem: at si pensionarius non posset obtinere pensioem à Capitulo recipiente fructus, & distributiones tempore, quo beneficiatus non assistit, vel non recitat: haud certò, & infallibiliter, & annuatim pensionario erit prouisum. Quod si infestè, beneficiatum esse personaliter obligatum ad illius solutionem. Præterquam quod est dubium, cum fructus nullos recipit: non inferitur securam pensionarij sustentationem: si quidem beneficiatus sæpè impotens est ad soluendum; & ex alia parte cum non possit pensionarij fructus sequestrare, insolutus remanebit.

PROBL. LXXIV.

Præbendati infirmi, & impediti, & in utilitatem Ecclesie occupati, lucrantur, & non lucrantur distributiones illas, quas absentes amittunt, ac si personaliter residerent.

⁴⁵⁷
Lucrantur
quidem.

Verantur profectò Quia reputantur in iure interessentes: Ergo non solum debent sic reputari ad lucrandas distributiones sibi competentes, sed etiam eas, quæ absentibus à choro competere constituerit. Certè Tridentinum *sess. 21. cap. 3. & sess. 24. c. 12.* non videtur aliis concedere absentium distributiones, nisi iis, quibus concedit proprias: siquidem interessentibus concedit, quas absentibus denegat, neque aliud tertium genus personarum agnoscit. Fauter vsus & praxis Hispaniarum Ecclesiarum, in quibus distributiones etsi pro singulis horis sunt assi-

gnatæ, non illas quis accipit, dum singulis interest horis, sed in anni fine: & tunc absentium distributiones dimittuntur inter eos, qui & realiter præsentès fuere, & fictione iuris præsentès reputantur. Sic nonnulli moderni, quorum sententiam probabilem reputat Palau *tom. 2. d. 3. punct. 8. num. 7.* & meritò quidem.

Non lucrantur. Quia in nullo textu expressum inuenitur, absentes ex causa infirmitatis, necessitatis corporalis, aut utilitatis Ecclesie, lucrari absentium distributiones: Ergo non sunt illis concedendæ. Antecedens probò. Quia in *cap. Consuetudinem, de Cler. non resid. in 6. vbi de iis legitimè absentibus fit mentio, solum permittitur, ne amittant distributiones sibi obuenturas, si residerent.* Ita Palau *cit. n. 8.* Bonac. *d. 2. de hor. can. q. 7. punct. 1. in fine.*

Probabiliorè hanc partem esse credo. Quia nullum privilegium cedens in diuini cultus diminutionem est præsumendum, nisi expressè probetur: lucrari autem hos legitimè impeditiorum aliorum absentium distributiones est privilegium cedens in diminutionem diuini cultus. Excipio tamen privilegium desumptum ex consuetudine, quæ si legitimè sit præscripta seruanda est.

458

Non lucratur.

459

Præbendati
hæc mihi.

CAPVT XXIX.

Circa causas excusantes Præbendam à choro, vt non obstante illius absentia, distributiones lucratur.

PROBL. LXXV.

Gravis infirmitas in Præbendato, qui ante illam choro non solebat interesse, cum efficit, & non efficit præsentem, vt fructus, & distributiones percipiat.

Vidisti *sess. 1.* grauem infirmitatem effecere, vt Præbendatus fructus, & distributiones accipiat, ac si choro interesset. Quæserim autem, num hoc verum habeat, si ille antè interesse diuini Officio non solebat? Hoc in casu eius infirmitas non efficit, vt fructus & distributiones percipiat. Quia tunc infirmitas non est causa absentie, siquidem, infirmitate cessante adhuc abesset. Sic Couar. *3. variar. cap. 13. num. 8.* Barbosa *de potest. Episc. alleg. 5. 3. num. 168.* Gutier. *l. 1. q. canon. num. 138.* Valq. *de Benef. c. 4. §. 3. n. 225.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 7.* Decanus *tom. 2. conf. 69. n. 8.* & 9. Moneta *p. 2. de distrib. q. 1. num. 21.*

Tunc infirmitas eum præsentem efficit, vt fructus, & distributiones percipiat. Quia infirmitas in illo casu causa est, vt absit à choro: siquidem ex illa impeditur adesse, etiam si voluntatem interessendi haberet. Quod autem, illa cessante, adhuc abesset, solum inferitur, infirmitatem non esse causam vnicam absentie: at non probat veram non esse causam. Cum verò *cap. vnic. de Cleric. non resid. in 6.* concedatur

460

Non efficit
præsentem.

461

Efficit eum
præsentem.

ELSCOB
Theol. M.
Tom. III
E. I

Secl. II. De Præcepto I. Problemata: 61

datur impeditis ob infirmitatem lucrari distributiones posse, & ille eo in casu verè impeditur, efficitur plane, eum in hoc privilegio esse comprehensum. Ita Petr. Navarra l. 2. de rest. c. 2. dub. 3. n. 238. Cuius sententiam Palauus 10. 2. d. 3. pun. 9. §. 1. n. 5. satis probabilem esse fateatur, licet contrariæ adhercat.

462
Primam sententiam commensuram elige.

Ego quidem huius sententiæ rationem deo efficacem esse duco vt me non solum alliciat vt probabilitatem sententiæ profitear, sed penè vt ei harescerem, persuasit. Attamen quia à communi recedit, primam selector, credens, textum citatum ex c. viii. Sic debere explicari, vt non quibuscumque impeditis ob infirmitatem concedantur distributiones, sed tantum ijs, quibus infirmitas vnica est absentia causa, illaque cessante, choro adessent.

PROBL. LXXVI.

Præbendatus qui extra locum residentia infirmatur, lucratur, & non lucratur distributiones, cum ex legitima causa abest.

463
Non lucratur.

Etiam si ex legitima abest causa, extra locum residentia ægrotans, distributiones non lucratur. Quia c. Cum non deceat, de elect. in 6. absentibus à loco Ecclesiæ ob illius utilitatem, fructus conceduntur, non distributiones. Ne igitur hic textus contrarius sit decisioni textus in c. Vni. de Cler. non resid. in 6. afferendum, textum in c. vni. procedere de impedito in loco Beneficij, alium verò de impedito vbilibet. Sic Vasq. de Benef. c. 4. §. 3. n. 225. Garcia p. 3. c. 2. n. 360. & 364. Gu-tier. l. 1. qq. can. c. 1. n. 189. Conar. 3. var. c. 13. n. 8.

464
Lucratur quidem.

Si ex legitima causa abest, extra locum residentia ægrotans, lucratur distributiones. Quia tunc infirmitas vera causa absentia absolute iudicatur. Neque obstat textus in c. Cum non deceat. Quia in illo non negantur accedentibus ad Romanam Curiam distributiones, eo quod à loco Beneficij absint: sed quia non erat omnino evidens, eorum absentiam vilem esse Ecclesiæ. Ità Barbosa p. 3. de potest. Episc. alleg. §. 1. n. 167. Bonac. d. 2. q. 5. pun. 1. n. 6. Moneta de distribut. p. 2. q. 6. à n. 19. Palauus 10. 2. d. 3. pun. 9. §. 1. n. 6.

465
Hanc sequor, & limito sententiam.

Profectò vt hæc limitatio verum habeat, intelligenda est de eo, qui absque causa legitima à loco Beneficij abest. Quia hic censetur tunc, non tam ex infirmitate, quam ex malitia abesse: sicuti ille, qui absque causa solitus erat ante infirmitatem choro non assistere. At si ex causa legitima à loco Beneficij absuit, ibique infirmitate pressus fuerit, probabilius reor distributiones lucrari, nisi stet in contrarium consuetudo.

* * *

Escob. & Mend. Theol. Moral. To. IV.

PROBL. LXXVII.

Excommunicatus vitandus fructus, & distributiones officio respondentes lucratur, & non lucratur, si horis celebrandis intersit.

Licet iuste excommunicatus sit, & vitandus, si horis intersit, fructus, & distributiones lucratur officio correspondentes. Quia licet in tali assistentia peccet, hoc peccatum merito debeat fructibus & distributionibus privari, iuxta c. Astoralis §. Verum de appellacion. ipso tamen iure priuatus non est: nullibi enim constat hanc priuationem esse impositam. Sic Glof. ad §. verum v. subtrahamus. Navarra de rest. c. 2. n. 241. Coninch d. 141. de excom. dub. 9. n. 80. Vasq. de Benef. c. 4. §. 3. dub. 4. n. 229. Auila de cens. p. 2. c. 6. d. 6. dub. 1. Et Sanch. l. 3. de matr. d. 51. n. 11. reputat satis esse probabile.

466
Lucratur fructus, & distributiones.

Iuste excommunicatus, si vitandus sit, choro assistens fructus & distributiones officio respondentes non lucratur. Quia ipse non præstat officium nomine Ecclesiæ, cum Ecclesiæ illum ab officio repellat. Ita Bonac. d. 2. de hor. can. q. 5. pun. 2. §. 2.

467
Non lucratur.

Hoc probabile existimo, sed cum Doctoribus primæ sententiæ sentio. Quia tam excommunicatus, occultus, quam publicus, tam toleratus, quam non toleratus expulsus est excommunicationis ratione ab assistentia chori. Neque Ecclesiæ in aliquo voluit excommunicato occulto fariere: Ergo de vtroque est idem dicendum, aut de vtroque negandum. At in iure non irruentio, excommunicatum vitandum esse priuatum ipso iure distributionibus ac fructibus Beneficij potius, quam excommunicatum toleratum. Addiderim distributiones ac fructus beneficiato horis canonicis assistenti concedi: etiam si in peccato, & ob malum finem assistat: quia præstat officium, rationis cuius conceduntur. Ergo etiam concedi debent ei, qui in publica excommunicatione persistit, si officium præstat. Et quidem quantumuis sit excommunicatus vitandus nomine Ecclesiæ (non tamen licitè) præstat officium: Ergo debetur illi stipendium, dum eo per sententiam non priuatur.

468
Primam esse sententiam.

PROBL. LXXVIII.

Qui vacans evidenti sua Ecclesiæ utilitati, extra locum Beneficij existens, lucratur, & non lucratur distributiones.

Diximus selt. 1. absentem à choro ob evidenter Ecclesiæ suæ utilitatem non solum fructus, sed etiam distributiones lucrari, ac si præsens addesset. Quæserim autem, num debeat huiusmodi absens à choro in eodem loco Beneficij existere, vt lucratur distributiones? Debet plane. Quia c. Cum non deceat, de elect. in 6. clerici accedentes ad sedem Apostolicam pro suarum Ecclesiarum negotijs gerendis, censentur illarum utilitati incumbere, & ob eam causam fructus, & alia emolumenta,

469
Absens à loco Beneficij non lucratur.

F que

LA R
LOR
IV
W

quæ deberent consequi si personaliter residerent, consequantur (distribucionibus quotidianis dumtaxat exceptis; Ne igitur hic textus contrarius sit textui *cap. Consuetudinem, de Cler. non resid.* ubi absentem ob euidentem Ecclesie vtilitatem conceduntur distributiones: affirmandum est, textum in *cap. cum non deceat*, loqui de absente à loco Beneficij, cui non debentur distributiones, nisi adfit contraria consuetudo, etiamsi fructus deberentur: & textum in *cap. consuetudinem*, loqui de residente in loco Beneficij, præcisa qualibet consuetudine. Sic Couar. 3. var. cap. 13. num. 8. Gutier. l. 1. qq. Canon. cap. 1. num. 144. Garcia par. 9. cap. 2. num. 36.

470 *Alfens à loco Beneficij, lucrat.* Minimè debet. Quia sæpè vtilitas propria Ecclesie hanc requirit absentiam. At non est credendum velle Ecclesiam deterioris conditionis esse qui proprii domicilij commoda deserit, vt ipsi inferuiat: quam qui in loco Beneficij existens, ex eadem occupatione, scilicet, vt Ecclesie seruiant, à choro decedunt. Non igitur ex hac parte privilegium limitandum est, cum in *cap. consuetudinem* nulla sit limitatio apposita. Ita Ferdin. de Castro tom. 2. d. 3. punct. 9. §. 3. num. 2.

471 *Vrius hoc mihi.* Cuius sententiam probabiliorè iudicari. Existimo enim caput *Cum non deceat*, minimè obstare. Nam omisiss varijs solutionibus, illa eiusdem Doctõris mihi verior apparet: vt scilicet intelligatur de illo speciali casu absentia ob instructionem electionis, in quo casu absens fructus præbendæ acquirat, exceptis distributionibus. Caput verò *Consuetudinem*, intelligatur generaliter de quolibet alio casu in vtilitatem propria Ecclesie cedente. Limitat ergò caput *Cum non deceat*, aliquo modo concessio-nem capitij *Consuetudinem*.

PROBL. LXXIX.

Fructus & distributiones debentur, & non debentur Præbendato, qui occupatur in negotiis euidentem Ecclesie vtilitatem importantibus, si negotia extra officij tempus valeant rectè expediri, ille verò tempore officij celebrandi expedit.

472 *Non ei debentur.* Non debentur ei. Quia non videtur abesse à diuinis officiis ob euidentem Ecclesie vtilitatem cum absque vilo eiusdem detrimento possit diuinis officiis assistere, ante vel post id tempus negotia expediens. Et quia videtur, impedimentum affectare ob idque in dolo esse. Ergo ei dolus prodesse non debet. Sic Moneta p. 2. de distrib. quest. 5. num. 4.

473 *Debentur ei.* Debentur ei fructus, & distributiones. Quia negari non potest, illum diuinorum officiorum tempore in euidenti Ecclesie vtilitate esse occupatum: sed sic occupatis fructus, ac distributiones conceduntur. Ergo ei debentur. Ita Bonaci. d. 2. de hor. canon. quest. 5. punct. 3. num. 16. Palauis tom. 2. d. 3. punct. 9. §. 3. numer. 13.

474 *Hoc mihi se- rvd certum.* Hoc longè probabilior esse existimo. Quia si occupati in Ecclesie euidentem vtilitatem obligati essent, vel præuenire, vel postponere negotiorum expeditionem, vt possent indem-

nes seruari, nullum vel minimum privilegium esset eis concessum. Imò sæpè præ ceteris grauariantur; si quidem tempore, quo alij vacant, debentur ipsi in vtilitatem Ecclesie laborare: & insuper choro velut alij assistere. Haud igitur credam de suauis Ecclesie regimine, ac prouidentia hoc intendere, præsertim cum hæc obligatio non modicam inquietudinis scrupulorum viam conscientie aperiret.

PROBL. LXXX.

Præbendato committuntur Ecclesie negotia Matutino tempore expedienda, ille verò tunc propria gerit negotia, Ecclesie negotia vespere expediturus: hic nullas lucratur, hic aliquas lucratur distributiones.

475 *Nullas lucratur diuini.* Nullas planè lucratur. Quia lucrari non potest Matutinas distributiones: in tantum enim eas lucrari potest in quantum in euidenti Ecclesie vtilitate occupatur: At non occupatur tunc in vtilitate Ecclesie, sed in propria. Ergo distributiones Matutinas non lucratur. Nec potest lucrari Vespertinas distributiones, eo quod eo tempore diuinis possit assistere, si Matutino statuto tempore Ecclesie negotia pergerit: ac proinde ex propria culpa ac negligentia, non ex licentia ac voluntate Prælati tunc abest: Ergo ei non debentur Vespertinae distributiones. Igitur nullas debentur. Sic Moneta de distrib. part. 2. quest. 5. num. 44. Bonac. d. 2. de hor. canon. quest. 5. punct. 1. num. 21.

476 *Aliquas de distributione lucratur.* Aliquas ille lucratur distributiones. Quia cum ei permissum fuerit à choro abesse, & distributiones Matutinas lucrari ob Ecclesie negotiorum expeditionem, & de facto tempore diuinorum officiorum vespere illa negotia expedit; efficitur equidem, eum legitimam habuisse causam non interessendi aliquibus officiis diuinis, & distributiones illis correspondentes ei debitas esse. Ita Palauis ro. 2. d. 3. punct. 9. §. 3. num. 15.

477 *Exi uno cum lucrari possit per ista officij distributione.* Hanc sententiam vt longè veriorè imò ferè certam amplector. Crediderim autem probabilior è deberi distributiones correspondentes tempore, in quo Ecclesie negotia expeditur, scilicet Vespertinas. Quia nec tunc verum est, eum in vtilitatem Ecclesie fuisse occupatum. Neque obstat fuisse eo tempore occupatum ex negligentia, ac propria culpa cum assignato matutino tempore negotia non expeditur, & contra Ecclesie voluntatem distulerit in vespere; quia absolute in vtilitatem Ecclesie fuit occupatus, & postea priori negligentia, iam ex voluntate Ecclesie vespertino tempore abest: & si Matutino tempore propria gerens negotia non interfuit, correspondentes ei tempore distributiones iam in penam amittit.

* *

PROBL.

PROBL. LXXXIV.

Privilegium percipiendi fructus in absentia extenditur, & non extenditur, ad eos, qui in seruitio, seu officio Regis, vel Supremi Principis occupantur.

488
Extenditur.

Extenditur. Quia saltem huiusmodi privilegium fruuntur Regis Hispaniæ & Galliæ Ministri. Sic Selua de Benef. p. 4. q. 6. casu 24. Petr. Gregor. de Benef. c. 7. n. 9. Leva in suis commun. contra commun. q. 5. n. 7. Qui absolute asserunt omnes illos, qui in seruitio, aut officio Supremi Principis occupantur hoc privilegio gaudere.

489
Non extenditur.

Minimè extenditur. Quia sine vilo fundamento contrarium asseritur. Non enim constat eos id ex consuetudine acquisisse: at ex privilegio non habent hodie (quod sciam) vlli Regum ministri. Ita Garcia p. 1. c. 2. n. 265. & 398. Bonac. d. 2. de hor. canon. q. 5. pun. 3. §. 1. Palaus to. 2. d. 3. pun. 9. §. 8. n. 5.

490
Idem opinor.

Fateor, ante Concilium Tridentinum Regi Franciæ tale privilegium fuisse concessum, (vt testantur Boërius decis. 17. & Rebus in concord. rit. de collar. §. 1.) & capellani Regis Hispaniæ à Paulo III. Attamen iam privilegium huiusmodi per Concilium s. 6. c. 2. & Bullam Pij V. est reuocatum.

PROBL. LXXXV.

Studentes Theologiam, seu ius Canonicum, in studio generali, aut celebri Vniuersitate, ut lucrentur fructus, debent, & non debent, petere ab Ordinario licentiam.

491
Non debent licentiam petere ab Ordinario.

Idem opinor. Ixi sessio. 1. studentes in studio generali, aut celebri Vniuersitate Theologiam, seu ius Canonicum fructus in absentiam percipere. Quæserim verò, num debeant petere ab Ordinario licentiam, an possint absque illa ad studia pergere, & fructus lucrari? Non debent. Quia eis conceditur à Sede Apostolica percipiendi in absentia fructus facultas. Ergò non est necessaria Ordinarij licentia. Tunc enim Ordinarij licentia expostulatur, quando impertienda est ex aliqua causa in iure non expressa: ob causas autem expressas in iure, redundat. Nec obstant cap. Relatum, cap. Tue fraternitatis, de cler. non resident. iuncta Glos. explicatione: in quibus videtur necessariò expostulari licentia Ordinarij. Quia tempore Alexandri III. studium generale non erat sufficiens absentia causa, nisi ab Ordinario approbaretur, quæ postea per Honorium III. c. fin. de Magistr. fuit absolute approbata: vnde iam nō indigent noua approbatione. Et quia licentia in dicto cap. expostulata, non est iungenda cum studio literarum, sed cum aliis honestis causis in iure non expressis; secus de expressis in iure, in quibus nulla Prælati licentia requiritur. Sic nonnulli Doctores relati à Garcia p. 1. cap. 1. num. 85. Bonac. d. 1. de hor. canon. quæst. 5. punct. 3. num. 2.

Debent licentiam ordinarij perquirere. Quia licet iure antiquo hæc licentia requisita non fuerit, at iure nouo Tridentini, & præcipue constitutione Pij I V. quæ incipit, Ad aures edita 24. Nouemb. anno 1564. huiusmodi licentia ab Ordinario requiritur. Ita enim expressè canetur in præfato motu proprio: & in Parochiis est omninò certum ex Trident. s. 23. cap. 1. Ita Garcia citat. num. 87. Barbo. de potest. Episc. part. 3. alleg. 56. numer. 28. Palaus tom. 2. d. 3. punct. 9. §. 9. num. 7. & alij.

Petendam esse Ordinarij licentiam cum his affirmo. Quia ad Ordinarium atinet, examinare, num confluentes ad studia habeant requisitas à iure qualitates, scilicet, an sint ad scientiam apti, & in ætate debita constituti: & ne Ecclesia ob eorum absentiam in diuino cultu patiatur detrimentum. Quæ omnia geri non possent, si Ordinario irrequisito illi ad studia pergerent. Idquæ constat ex Sacra Congregationis decisione, à Garcia relata. Porro Ordinarius tenetur, hanc impertire licentiam, si in petente concurrunt ætas, & qualitas ad scientiam requisita: & Ecclesia ex eius absentia graue circa diuinum cultum detrimentum non patiatur. Quia posito privilegio iuris, id iam non est gratiæ, sed iustitiæ, vt docet Garcia. Quod si ab ordinario debitas qualitates habenti facultas denegetur: poterit repulsas appellare, & ad superiorem recurrere. Selua de Benef. p. 4. q. 7. n. 19. Zerola v. studium. §. 1. & v. Residentia §. 3. Abbas, Felin. & alij, quos refert, & sequitur Garcia num. 86.

PROBL. LXXXVI.

Obtinentes Parochiales Ecclesias possunt, & non possunt ex Ordinarij facultate à suis Ecclesiis studij causa abesse fructusque lucrari.

Minimè possunt. Quia Tridentinum s. 21. cap. 1. non permittit Episcopo impertire Parochiis licentiam, vt à propria Ecclesia ultra bimestre absint, nisi ex graui causa: sed à Sacra Congregatione Concilij non reputatur causa grauis studium in Parocho: vt ex declarationibus, quas refert Barbo. in remis. Concil. colligitur: Ergo. Præterea quia post Tridentinum nemini datur Beneficium Curatum, nisi à tribus Examinatoribus Synodali-bus fuerit indicatum scientia sufficienti pol-lere ad animarum regimen requisita. Sed privilegium absentia ratione studij concessum fuit, vt Beneficiati sufficientem scientiam haberent: Ergò cum antè Beneficium obtentum iam illa pollere supponantur, cessat privilegij finis, & consequenter ipsum privilegium. Sic Gonzalez Regula 8. Cancel. gloss. 6. num. 249. Garcia part. 3. cap. 2. num. 83. Prosper. Ang. addit. ad Quarantam v. Residentia, Riccius in collect. decis. 3. part. decis. 561. & in praxi fori Ecclesiast. decis. 501. Barbo. de potest. Episc. p. 1. alleg. 56. num. 3.

Possunt quidem. Quia à Tridentino non est sublata facultas Ordinariis iure antiquo con-

Secl. II. De Præcepto I. Problemata. 65

cella, permittendi Parochos ratione studij abesse à beneficio, & fructus in absentia lucrari. Ergo nullum est firmum fundamentum ab negandi illis hoc privilegium. Antecedens probatio ex ipso Tridentino *ses. 1. cap. 1.* ubi in fine dicitur: *Docentes vero sacram scripturam (& idem est de iure Canonico) dum publice in scholis docuerint, & scholaris in ipsis scholis studens privilegii omnibus de perceptione fructuum præbendarum, & Beneficiorum suorum in absentia à iure concessis plene gaudeant, & fruantur.* Ex quibus verbis manifestè videtur constare, & Concilium non solum non renocasse privilegium concessum in *c. fin. de Magistr.* & *c. cum ex eo, de elect. in 6.* Sed omnino illud obtinuisse. Item *ses. 6. c. 2.* postquam Concilium dixerat, debere Prælatos cogere Parochos, ut resident, non obstante quolibet privilegio, vel indulto perpetuo subiungit: *Indulgentiis vero, & dispensationibus temporariis ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram ordinario legitime probandis, in suo robore permanentis.* Quod autem causa studij inter causas veras, & rationabiles computari debeat, inde probatur, quia semper à iure sic reputata fuit; & quia ad marginem huius decreti appositum est *Caput cum ex eo, de elect.* ubi causa studij iudicata est sufficientissima. Ita Navar. *sum. cap. 2. num. 121.* Tolet. *l. 3. cap. 5. numer. 4.* Ludou. *Lop. tom. 1. Instrucl. cap. 249.* Valent. *2. d. 10. quest. 1. punct. 5.* Azor. *par. 2. l. 7. cap. 4. quest. 3.* Lessi. *l. 2. cap. 24. dub. 29. nu. 163.* Manu. *to. 1. c. 3. n. 2.* Sa. *v. Residencia, n. 8.* Linius, Salzed. Selua, Zerola. Rebuf. Ant. Gomez, Zechus, Vega, Maiol. Hojeda, Candelabr. aure. quos refert, & sequitur. Fernad. de Castro *to. 2. d. 3. pun. 9. §. 9. n. 9.* lege Garciam *p. 1. cap. 2. à n. 34.*

496
Secundum
sententiam
sua probabi-
lem, missa
prima proba-
bilium, scilicet,
et illam illu-
su.

Verum post Tridentinum probabilis iudicio, obtinentes Parochiales Ecclesias, non posse ob causam studij à suis Ecclesiis abesse, & fructus lucrari. Quia sic est expressè decium à Sacra Cardinalium Congregatione, ut videri potest in Doctoribus pro prima sententia citatis. Attamè licet ea in iudicando, & consulendo servanda sit, admodum probabile mihi, posse Ordinarium Parocho studere volenti hanc licentiam concedere, non obstante Tridentino, nec Sacra Congregationis declaratione. Non enim obstat Tridentini decretum, quia studium gratis est causa: & licet circa finem illius capituli dicatur, non posse sic studentes à suis absentibus Beneficiis se defendere vigore Eugenianæ constitutionis: hoc non tollit, quominus ex causa studij possint abesse. Nam in illis verbis solum intendit Concilium ut non possint, se defendere, quominus Ordinarij valeant per censuras, aliaque iuris remedia eos compellere, ne absque eorum licentia & in scriptis obventa à Beneficiis absint. Nullam tamen est verbum in illo capite, ex quo possit colligi, Prælatum ob causam studij non valere licentiam Parocho concedere, ipsùmque abesse non posse, ea licentia in scriptis obventa. Neque viget Cardinalium declaratio, quia intelligenda est de licentiis in Curia Romana petitis à Pœnitentiario, non de licentiis ab Ordinario requisitis. Illæ enim licentiæ non suffragantur absentibus, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula Beneficia sita sunt, gratis accedat consensus. Sic Moneta *p. 1. de distrib. 9. 10. n. 9.* Barboza de *potest. Episc. part. 3. alleg. 56. num. 19.* Addiderim Elcob. & Mend. *Theol. Moral. To. II.*

de eiusmodi Cardinalium declaratione authentice non constare. Itaque huic sententiæ, missa probabiliori, lubet hæc scire.

PROBL. LXXXVII.

Tempus à iure concessum studentibus, potest, & non potest ad septennium extendi.

Non potest ad septennium produci. Quia *497*
c. fin. de Magistr. dicitur quinquenium eis non potest ad
dandum esse à die, quo studere incipiunt, neque septennium
ultra extendendum. Sic decium referunt Garcia *produit.*
part. 3. c. 2. n. 103. Moneta *de distrib. part. 2. quest.*
10. n. 14. Barbo. *de potest. Episc. p. 3. allegat. 56.*
num. 31.

Potest produci ad septennium. Quia *c. cum* *498*
ex eo de elect. in 6. (quod potterius est) septennium
conceditur: ideo septennium potest con-
cedi. Ita Zerola *p. 1. v. studium, §. 3.* Zech. *de Re-*
pub. Eccles. tr. de Cleric. num. 7. vers. 18. Pala. *tom.*
2. d. 3. pun. 9. §. 9. num. 11.

Hanc teneo sententiam, concilioque *Caput* *499*
fin. de Magistr. & *caput cum ex eo, de elect.* Quia hanc teneo
caput fin. de Magistr. concedens quinquenium *sententiam.*
loquitur de studentibus iuri Canonico, &
caput cum ex eo, de studentibus Theologia: cum enim ad huius studium requiratur studium
Philosophiæ præcessisse per tres annos, & in
Theologia soleant quatuor infumi, sanè totum
hoc tempus potest concedi. Vnde de studentibus
Theologia in Salmantina Vniuersitate
approbat Garcia *citatus num. 107.* posse per se-
ptennium abesse, & fructus in absentia percipere.
Docentibus verò nulla est limitatio facta, sed
toto eo tempore, quo in docendo fuerint occupa-
ti, fructus in absentia percipiunt, ex *c. fin. de*
Magistr. & Trident. *ses. 5.* ut tradit Moneta *de di-*
strib. part. 3. quest. 10. num. 16. & Barbo. *ubi sup.*
num. 32.

PROBL. LXXXVIII.

Si Beneficium constat ex distributionibus quotidiani solum: eas lucratur, & non lucratur absens studij ratione.

Non lucratur. Quia solummodo est facta *500*
concessio fructuum præbendarum, demptis ex-
presse distributionibus. Ergo si præbenda nullos *Non lucratur.*
habeat fructus, nulla est concessio. Sic Bonac.
d. 2. de hor. canon. quest. 5. punct. 3. §. 9.

Lucratur profecto. Quia illæ distributiones *501*
fructuum loco succedunt. Et quia aliàs privile-
gium his beneficiatis esset inutile. Ita Piascius *dem.*
praxi Episc. p. 1. 2. cap. 3. num. 10. Moneta *de di-*
strib. p. 2. quest. 10. num. 24. Tusch. *concl. 514. lit.*
D. & pluribus relatis Garcia part. 3. cap. 2. num.
116. & 551. Barbo. *de potest. Episc. part. 3. alleg.*
56. num. 19. & 20. Pala. *to. 2. d. 3. part. 9. §. 9. n. 13.*
adiiciens ex his distributionibus, quas absens
lucrat, tertiam partem esse demendam.

His subscribo Doctoribus, credens, Quaran- *502*
tam verè affirmare in *sum. 1. illar. v. Residentia,* Hæ subscribo,
sic à Sacra Congregatione fuisse declaratum. *Doctoribus.*

PROBL. LXXXIX.

Episcopus ad breue tempus, & ex causa aliqua rationabili potest, & non potest priuilegium concedere, ut quis ualeat à residentia chori excusari, & distributiones in absentia consequi.

503
Nonnulla
suppono.

Suppono ex *sect. 1.* posse Pontificem dispensare, ut quis distributiones quotidianas, quæ ex redditibus Beneficij extrahuntur, & singulis diebus interessentibus diuiduntur, absens à choro perpetuo possit lucrari. Quia Beneficio, & illius fructibus non est iure naturæ obligatio illi annexa assistendi in choro; sed ex iure positivo, in quo valide, licet non licite absque causa, dispensat, qui illud concedit. Certe ab alio, quam à Pontifice non potest alicui priuilegium concedi perpetuum, ut absens à choro distributionibus perfruatur. Quæserim uero num Episcopus possit ad breue tempus huiusmodi priuilegium ex causa rationabili concedere.

504
Non potest
gerere Epi-
scopus.

Minimè potest. Quia nullibi inuenitur tradita hæc potestas, & cum sit in lege superioris: Episcopus eam habere à se ipso non potest. Sic Garcia variis decisionibus comprobans *p. 3. de Benef. p. 3. cap. 2. à numer. 404.* & est communis.

504
Id Episcopus
gerere potest.

Potest planè Episcopus de consensu Capituli dispensare cum aliquo, iusta aliqua causa interueniente, ut fructus & distributiones breuis temporis interstitio in absentia percipiat. Quia sic Congregatio Sacra Cardinalium declarauit Episcopo Cantuariensi. Et quia constat ex praxi, sæpe Episcopum dare licentiam Parocho, ut à Beneficio abiret, & fructus percipiat, ob defensionem iuris sibi in Beneficio competentis, ut uisitet parentes, quos longo tempore non uidit, ut eos in aliqua afflictione consoletur, & alias ob causas, quæ iusta reputantur, licet ex illis non sint, quæ sunt in iure expressæ. At residentia Parochi strictior est, quam Canonico- rum: Ergo poterit Episcopus Canonico ob similes causas facultatem impertire, ut per breue tempus in absentia non solum fructus, sed & distributiones ualeant lucrari. Ità Armendar, in *addit. ad recopil. legum Nauarra. l. 2. tit. 23. de Residen. rubr. An Canonici, uel alij habentes dignitatem, in suis Ecclesijs teneantur reside- re, num. 124. Comitol. respons. moral. l. 1. q. 59. n. 2. Pala. ro. 7. d. 3. pun. 9. §. 10. n. 3. Barbo. de potest. Episc. p. 1. allegat. 5. n. 13.*

506
Hanc satis
probabilem
eligo senten-
tiam.

Scio primam sententiam communem esse, sed mihi eligo secundam, quam probabilem admodum esse reor, ex declaratione illa Cardinalium Episcopo, licet alie rationes non subessent. Quia licet Garcia nitatur ei respondere, affirmans, illam non esse genera- lem declarationem, sed specialem facultatem ei Episcopo concessam: quamuis id ita sit (quod certum non reputo) ex illa sumo sufficiens fundamentum ad affirmandum, ex aliis cau- sis præter illas, quæ in iure continentur, posse Episcopum in residentia dispensare. Fauet Tri- dent. *ses. 6. cap. 1.* ubi remittit Episcopi arbitrio causam absentia examinare; & pro ut ipsi expediens videbitur facultatem dispensandi in

residentia concedit. Item in eodem capite re- uocantur priuilegia, & induta perpetua de non residendo, indulgentiis, & dispensationi- bus temporalibus ex ueris & rationabilibus causis concessis, & coram Ordinario legitime probandis in suo robore permanerunt. Ergo tacite insinuat posse Ordinarium absentiam temporalem ex causa rationabili permittere. Ex vi tamen huius dispensationis dispensatus so- lum lucrabitur præbendæ fructus, non distri- butiones. Quia *cap. vni. de Cleric. non resident.* expresse cauetur distributiones non lucrari nisi aliqua ex tribus causis ibi expressis inter- dat. Lucrabitur autem si dispensatio fiat ob ali- quam ex illis causis inibi annumeratis.

PROBL. XC.

Ex Ecclesia statuto à fundatore factò potest quis, & non potest excusari longiori- rum mensium tempore ab horarum Canonicarum assistentia, & nihilomi- nus fructus, ac distributiones lucrari.

Statutum huiusmodi potest fieri ab ipso Ec- 507
clesiæ fundatore, à Capitulo, uel ab Ordinario. Si fiat à fundatore, inualidum est, & non potest uirtute illius quis ultra tres menses ab horum assistentia excusari. Qui fundator Beneficij residentiam requirentis, debet id iusta qualitates à Sacris Canonibus requisitas fundare. At cum Sacri Canones solum his Beneficij trium mensium recreationem constituent, abrogantes quælibet consuetudines & statuta in contrarium: effici videtur, non posse fundatorem aliter disponere. Et quia fundator non potest foundationis ratione exigere, quod Ecclesiæ damnum, non leue, pariat. At eximere præbendatos longiori trium mensium tempore à residentia reputatur à Concilio Ecclesiæ damno- sum: Ergo non licet fundatori, statutum gere- re excusans præbendatū à residentia ultra tres illos menses, si Beneficium residentiam postulet. Sic quidam Doctores quos, presso nomine, memorat Fern. de Castro *ro. 2. d. 3. pun. 9. §. 11. n. 1.* & probabile reputat Azor *p. 2. l. 7. c. 6. q. 3.*

Si fiat à fundatore, validum est statutum, & eius vi potest quis excusari à residentia chori ultra tres illos menses. Quia eiusmodi statutum non est Sacris Canonibus contrarium. Non enim Sacri Canones foundationes immutant, sed illas intactas relinquunt, iuxta fundatorum uoluntatem: ne alij à similibus foundationibus auer- tantur. Sic Moneta *de distrib. p. 2. q. 13. nu- mer. 33. Garcia p. 3. cap. 2. num. 244. & p. 7. cap. 1. numer. 118.* plures referens. Barbo. *p. 1. de potest. Episc. glof. 16. tit. 2. n. 25. & 26. Bonac. d. 2. q. 5. pun. 5. fine.*

Hanc sententiam longè probabiliorem iudi- 509
co. Quia ita decisum à Sacra Cardinalium Con- gregatione apud Monetam & alios legi. Et quia existimo in huiusmodi statuto non exigere conditionem Ecclesiæ damnosam, sed uilem, cum sit Ecclesiæ habere Beneficium cum ali- qua residentia uilium, quam illo carere. Nec- non ad Ecclesiæ pulchritudinem pertinet Be- neficiorum in residendo diuersitas.

PROBL.

PROBL. XCII.

Ex statuto factò à Capitulo, vel ab Episcopo ex Capituli consensu, potest præbendatus, & non potest, ultra tres menses choro abesse, & tamen distributiones tempore absentie respondentes percipere.

PROBL. XCIII.

Potest, & non potest ex consuetudine introduci, ut interessentes divinis officiis, nullas distributiones lucrentur.

Suppono, si post Tridentinum introducta sit consuetudo lucrandi distributiones tempore recreationis, vel alio quo à residentia est quis legitimè excusatus: item si sit introducta consuetudo vacationis maioris, quam trium mensium: si hæc consuetudo ex honesta, rationabilique causa fiat, validam omnino esse, iuxta cap. fin. Couar. pluribus hoc firmat. s. var. cap. 13. num. 6. Garcia part. 3. cap. 2. num. 48. Valq. de Benefic. cap. 5. §. 3. dub. 1. Bonac. d. 1. de hoc canon. quest. 1. punct. 6. num. 4. Quæsierim verò, num e contra possit consuetudine introduci, ut interessentes divinis officiis, nullas lucrentur distributiones.

Minimè potest. Quia aduersus ius naturale introduci non potest consuetudo, sed de iure naturali deberet ei, qui altari deseruit, ut de altari viuat. Ergo introduci non potest abnegatio distributionum ei, qui ex obligatione diuinis afficit. Sic Tuschus concl. 514. numero 4.

Potest quidem consuetudine id introduci. Quia stare optime potest obligatio assistendi choro absque distributionum concessione, abundè enim hæc obligatio fructibus Beneficij in fine anni concessis compensatur. Ergo hæc consuetudo non est contra ius naturale: ergo introduci potest. Ita Bonac. d. 2. de hoc canon. quest. 5. punct. 6. num. 21. Moneta de distrib. part. 2. quest. 12. num. 40. Palus tom. 2. d. punct. 9. §. 11. num. 19. Azor. part. 2. l. 7. cap. 7. quæstion. 5.

Ego quidem existimo facta distributionum diuisione, & constitutione, qua cauetur, interessentibus distributiones deberi, sustinendam non esse consuetudinem, quæ interessentibus præfatas distributiones abnegaret: nisi ad summum pro aliquo determinato tempore. Quia non subit menti meæ iusta & rationalis causa eiusmodi consuetudinem introducendi: cui cedat in diuini cultus imminutionem, ob cuius incrementum Concilium distributiones concedit, & adhortatur Prælatos, ut saltem tertiam partem Beneficiorum in hæc distributiones conuertant. Dixi, Ad summum pro aliquo determinato tempore. Quia tunc videtur compensari posse illa denegatio, casu quo pro alio tempore distributiones augeantur: nam pro illo tempore diligentius choro infertur: & sic quod in vna parte detrahitur, in alia poterit compensari. Attamen si consuetudo introducatur, ut nullus infirmus, vel in Ecclesia negotiis occupatus distributiones lucretur, valida erit huiusmodi consuetudo. Quia adest rationalis causa eius introductionis, nempe ne diuinis cultus imminuatur, & omnes ad assistendum excitentur. Mecum Garcia 1. art. cap. 2. num. 36. vbi refert Sacram Congregationem id hisce verbis declarasse: *Consuetudo in aliqua Ecclesia introducta, ut Canonici infirmi fructus*

510
Poteſt quidem. Quia inferiores possunt aduersus commune præscribere consuetudine; ergo & statuto: Ergo poterit Capitulum, & Episcopus eo consentiente statuere longius recreationis tempus, & distributionis quotidianas illo tempore concedere. Præterea cap. vni. de cler. non resi. cauetur distributiones diuidendas esse iuxta cuiusque Ecclesie ordinationem. Ergo potest Ecclesia ordinationem gerere, ut quibus voluerit, concedantur. Profecit de facto in pluribus Ecclesiis factum est statutum iubilationis pro iis, qui quadraginta annos inferuire, quibusque non solum fructus, sed & distributiones impertiuntur. Sic Zenedo part. 3. collect. 1. §. ad 6. decret. Garcia part. 3. cap. 2. num. 499. Barbosa part. 1. de potest. Episc. alleg. 53. num. 117. Praxis Episc. part. 2. cap. 3. num. 9. Stephan. Grat. discip. forens. cap. 208. num. 19. Moneta de i. rib. part. 2. quest. 7. num. 21. & quest. 12. num. 61. & quest. 13. num. 41. Qui omnes testantur ita fuisse decisum à Gregorio XIII. pro statuto Compostellane Ecclesie, quod dixit esse tolerandum. Vnde tacite infirmavit ex se esse validum.

511
Minimè potest. Quia nequit inferior aduersus præscriptiones Superioris statuere cap. In fit. 1. quest. 2. Clement. Ne Romani, de elect. cap. super his, de maiorita. & obedi. cap. Cum omnes, de Constitut. Cum verò à Tridentino sit statutum, ut tribus tantum mensibus vacent præbendati, illoque tempore fructus lucrentur, non distributiones: nequit inferior aduersus hoc statutum procedere. Ita Abbas in cap. fin. de consuetud. num. 7. & Bonac. d. 2. de hoc canon. quest. 5. punct. 5. Palus tom. 2. d. 1. punct. 11. num. 4.

512
Retineo communem hanc sententiam, scilicet, nullatenus fieri posse, nec valere huiusmodi statutum, esto valeat consuetudo. Quia consuetudo vires habet non tam ex introducentibus illam, quam ex superioris consensu expresso in cap. fin. de consuet. Qui consensus non est expressus circa statutum, sed potius est circa illud expressus dissensus. Ratio autem quare ius approbavit consuetudinem legi derogantem, & reprobavit statutum esse potest. Quia consuetudo non repente, sed paulatim introducitur, & sapè ex bona fide: neque vires habet, quousque sit legitimè præscripta. Statutum verò ab ipso exordio vires habere debet, ac proinde directè legi aduersatur. Merito igitur ius indulgere amplius voluit consuetudini, quam

statuto.
*
*

LAUR
LON
V
V

tantum sue prebende, non distributiones quotidianas percipiant, si legitime prescripta sit, tollit constitutionem: prescribitur autem spatium quadraginta annorum.

accipere: si acciperit, suas non faciat, sed restituere cogatur illico restituendas fabricę Ecclesię quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi.

PROBL. XCIV.

Si Capitulum, antequam dividatur distributiones, mandet alicui Canonico donari eas, quę amiserat: poterit, & non poterit eas accipere.

517
Aligua pra-
missio.

Suppono donatione esse, cum aliquid datur quod in dantis est potestate: remissionem, cum aliquid remittitur, quod alicui debetur: Transactionem esse compositionem super debito dubio, & incerto. Transit enim quis, & recedit ab actione exigendi debitum integrę, eo quod ei pars aliqua solvatur: Collusionem demum esse mutuum debitorum remissionem, seu condonationem. Profecto si alicui donentur distributiones amissa ab his Canonicis, qui illas possident, poterit illas validę & licite accipere. Quia Concilium non prohibuit donationem propriam, sed remissionem, vel collusionem. Notanter dixi: Si donentur distributiones amissa ab iis Canonicis, qui illas possident. Nam ante possessionem non habent, quid donent, sed ius solummodo ad distributiones habendas: cuius donatio proprie est distributionum remissio, quę a Concilio prohibetur. Illas autem possident eo ipso, quo sint distributę a Capitulo, & interest: tribus assignatę, licet apud Thesaurarium remaneant. Quia tunc remanent apud illum non tam nomine Capituli, quam singulorum Canonicorum nomine. Quęserim igitur, num possit Canonicus distributiones amissas accipere, si hæc illi a Capitulo donentur, antequam dividantur?

518
Potest omnino.

Potest omnino. Quia Concilium solum remissionem, non donationem videtur prohibere: sed hæc non est proprie remissio, sed donatio: est enim earum rerum, quę a Capitulo possidentur. Ergo valide ac licite potest eas Canonicus accipere. Sic nonnulli moderni docti admodum, quos consului, & non improbabiler si habendum esset rationi, & Cardinalium Sacra Congregatio aliud non declarasset.

519
Minime potest.

Minime potest. Quia Capitulum non est dominus talium bonorum, sed administrator, & dispensator, donec Canonicis specialiter singulis, assignentur: cum autem administratori necessarium sit, iuxta voluntatem domini rem administrare (alias enim nulla administratio erit) Capitulo convenit iuxta Sacrorum Canonum prescriptionem distributiones impertire: hæc enim solum interessentibus debentur, & absentibus abnegantur. Ergo non potest Capitulum aliter disponere, neque eius contraria dispositio valida erit. Ita Garcia p. 3. c. p. 2. n. 432. Pala. 2. d. 1. p. 9. §. 13. n. 3.

520
His hæreo Doctores.

His hæreo Doctores propter declaratione, quam apud utrumque Sacre Congregationis legitur sic se habere: Non licet Capitulo aliquo pretextu distributiones donare, relinquere, aut quavis collusione remittere alicui, qui vel a servitio Ecclesię abfuerit, vel alio quovis modo distributiones valeat amittere. Nec facti cuipiam eas

PROBL. XCV.

Invalida est, & non est remissio, quam Canonici faciunt ei, qui ob absentiam a choro distributiones iam amisit.

SI Canonici tuas distributiones amissas, & sibi applicandas, tibi remittant, illicita, & invalida est talis remissio, neque ex illa potes distributiones obtinere. Quia in Tridentino sess. 24. cap. 12. prohibetur qualibet in hac parte seu remissio, seu collusio. Ex quo fit, re non posse sic acceptas distributiones retinere. Quia solum ex remissione illas retinere poteris, quę tamen ex decreto Concilij est nulla. Quęserim autem, num hæc procedant non solum in distributionibus amittendis, sed etiã in iam amissis, ita ut non solum invalida sit amissio, quam Canonici faciunt de distributionibus, quas per absentiam amittere quis potest, sed etiã de distributionibus, iam amissis?

Prohibitio decreti Tridentini procedit solum de remissione, & collusionem distributionum amittendarum, non illarum, quę iam sunt amissę. Quia hoc decretum est nimis rigidum, cum privet Canonicos potestate cedendi proprio iuri, & annullat actum alioquin validum: Ergo strictę interpretandum est. Ergo de sola remissione & collusionem distributionum amittendarum sufficit explicari: si quidem hæc sola remissio, est quę obstat divino cultui, & sanctę prebet divinis non assistendi: non autem illa, quę de distributionibus iam amissis fit; quia hæc, cum iam supponat abfuisse, ad absentiam non allicit. Sic Bonac. d. 2. de hoc. canon. 9. §. p. 7. §. 1. Naldus p. distributiones, numer. 3. Moneta de distrib. p. 3. q. 5. numer. 9. prababilem reputant. Tenent verò Manu. 10. 1. sum. cap. 33. Vega p. 1. sum. cap. 36. casu 41. Sandou. de offic. Eccles. p. 6. c. 17. & alij.

Intelligenda est Tridentini prohibitio non solum de prohibitionem antecedenti amissionem distributionum. Sed etiã de subsequenti. Quia Concilium excludit quamlibet remissionem, aut collusionem: Ergo non prohibet tantum remissionem distributionum amittendarum, sed etiã amissarum. Aliàs non esset verum dicere, Concilium excludere quamcumque remissionem, si aliqua remissio exclusã non remaneret. Ita Bonac. citatus. Menoch. l. 2. casu 429. n. 10. Garcia p. 3. cap. 2. numer. 431. Barbo. de potest. Episc. p. 3. alleg. 5. numer. 140. & alij apud ipsos. Qui testantur, sæpè sic esse a Sacra Congregatione decisum.

Hanc eligo sententiã. Quia si Concilij verba perpendantur, potius de remissione subsequenti amissionem distributionum quã de antecedenti loquitur. Ait enim: Distributiones qui statim horis interfuerint, recipiant: reliquis quavis collusionem, aut remissione exclusã, his careat. Sed distributiones, quę recipiuntur sũt, quę interessẽtẽ presẽti correspondet. Ergo his debet carere abfentes, etiã si remittantur. Porro hoc decretum respẽctũ Ecclesię est favorabile, licet respẽctũ abfentis sit rigorem. Quia,

ELSCOB
Theos M
Tom III
E I

Sect. II. De Præcepto I. Problemata. 69

Quia fouet diuinum cultum, & arceat Canonicos ab absentia chori, scientes se distributiones amittere sine spe remissionis. Quod non procederet fortasse, si scirent, posse à Canonicis licite, ac valide sibi remitti.

CAPVT XXX.

Circa Vitia Religioni opposita, ac primum circa superstitionem.

PROBL. XCVI.

Superstitio est, & superstitio non est, die Dominica ieiunare.

SUPERSTITIO est. Quia ex vtu Ecclesie constat excipiendas esse dies Dominicas à ieiunio, cum à quadragesimali ieiunio eas excipit, & vigiliam quamcumque die Dominica incidente præcedens transfert in sabbatum. Et quia id ieiunium interdicitur *cap. si quis tanquam, & cap. si quis Presbyter. d. 30. & cap. Sacerdos 26. quest. 6. & cap. ne quis ieiunet. de consecr. d. 5. Sic Caiet. 2. 2. quest. 93. art. 1. inter cultum superstitiosum falsum hoc ieiunium recenset. Et inter superstitiosum superfluum. Nanan. *sum. cap. 11. num. 21. & Sayrus Clau. Reg. l. 4. cap. 4. num. 2. Illud damnat D. Thom. 2. 2. quest. 147. art. 25. ad 3. & 4.**

Non est superstitio. Quia licet quis non peccet sine superstitutionis suspitione ieiunium afflictionis ad satisfaciendum pro peccatis inire potest tamen ieiunium exultationis, quod sumitur, vt mens promptior sit ad gaudium, & vt in Deum eleuetur: quod quidem in Dei gloriam redundare, quis abneget? Ita Syluest. *v. Ieiunium, quest. 1. & alij citati à Sanch. *sum. l. 2. cap. 37. num. 12.**

Certe ieiunij die Dominica olim fuit interdictum ob errorē Manichæorū asserentiū id ieiunium necessarium esse in contemptum Resurrectionis Christi Domini, & hoc ieiunium textus allegati condemnant, ac D. Thomas. Atque propter hunc errorem, qui tunc vigeat, subtraxit Ecclesia dies Dominicas à Quadragesimali ieiunio. *cap. Quadragesimali de consecr. d. 5. At cum modo iam hæc causa cessarit, licitum est die Dominica ieiunare siue ieiunium exultationis sit, siue afflictionis, si id non fiat cum scandalo, aut aliquo errore, aut contumacia, quasi Ecclesie consuetudinem improbando: sed propter aliquem bonum finem, vbi gratia peculiarem deuotionem, spiritualem profectum, carnis compressionem, &c. D. Hieronymus *l. pill. 28. ad Lucinum, & refertur. c. *l' inam. d. 6.** vbi hoc ieiunium approbat, & dicit, Apostolos illud seruasse. Ita iustinet Nanan. *sum. cap. 21. num. 7. Valent. 2. 2. d. 9. q. 2. pun. 4. dub. 2. Azor tom. 1. l. 7. cap. 26. quest. vlt. Lessi. l. 4. cap. 2. dub. 9. num. 68.**

PROBL. XCVII.

Veniale est, & veniale non est, die Dominica semper ieiunare, cum nec oboritur scandalum, nec adest error, sed propter aliquem bonum finem.

Veniale non est. Quia si licitum, imò laudabile est, vna vel altera die Dominica ieiunium inire propter aliquem rectum finem: nec veniale erit sæpè ieiunare, cum potius actum Religionis iterare, in Dei gloriam vberiore refuere videatur. Si semel aut iterum pia actio est laudabilis: cur sæpius iterata obnoxia erit piaculo? sic ex doctrina D. Hieronymi epist. 28. ad Lucin. Hugo ad c. *Vinam. d. 76. Medin. c. de ieiun. q. Quando necesse est ieiunare. Ledes. 2. p. 4. q. 17. a. 4. Palaci. in 4. dist. 15. d. 8. Angl. p. 1. vbi de ieiun. q. 4. diff. c. 3.*

Veniale est, ieiunare ordinariè diebus Dominicis. Quia aduertatur huiusmodi ieiunium Ecclesie consuetudini, quam in hac parte legis habere testatur D. August. *Epist. 86. ad Casulan.* Ita Sanch. *sum. l. 2. cap. 37. n. 15. Valent. 2. 2. d. 9. q. 2. pun. 4. n. 12.*

Crediderim superflui cultus reum esse qui huiusmodi singularitati operam gesserit. Vnde si quispiam similiter sola die Dominica & non aliis diebus ieiunaret, peccato veniali incurreret. Quia id ad quandam singularitatem, & cultum superfluum pertineret. At cessante scandalo, casu in vtroque solum veniale piaculum indicari cessante scandalo, & alio lethali fine. Hinc deduco, votum ieiunandi ordinariè diebus Dominicis, esse irritum siue ieiunium sit afflictionis, seu satisfactionis pro peccatis: siue seu exultationis, quo mens in Deum strictius eleuatur. Quare si quis id voneat, ad nil tenetur, nec id ieiunium in alteram diem transferre. Quia est votum de re illicita. Vt edocet Suar. *to. 1. de Relig. ar. de voto, l. 3. c. 6. numer. 21.* Secus dixerim de voto ieiunandi aliquibus Dominicis ob bonum aliquem finem, secluso scandalo, ac vano singularitatis studio. Quia id cum sit de re licita, (vt *probl. proximo* vidimus) obligabit. Denique si quispiam quodam singularitatis studio die Dominica vel semel ieiunaret, superstitutionis piaculum incurreret. Quia est cultus indebitus superfluus. At sola esse venialis culpa cessante scandalo, aut alio fine grauitè iniquo.

PROBL. XCVIII.

Vouens ieiunare die in qua incidit festum aliquod (ex. gr.) Annuntiationis, si id incidat: potest, & non potest ipsa die Dominica ieiunare.

Non potest ieiunare die Dominica, sed sabbato præcedenti. Quia cæteris paribus debet se vniuersali Ecclesie consuetudini conformare. Sic Ioan. de Neapoli *quodlib. 8. q. 35. D. Antonin. p. 2. tit. 11. cap. 2. §. 10. Syluest. v. Votum, 3. q. 26. Tabie, v. *Votum. 7. Artil. v. Votum. n. 17.** Consuecit profecto Ecclesia vigiliam

525
Est superstitio.

526
Superstitio non est.

527
Auctori reseruitio distinctio.

528
Non est veniale.

529
Veniale est.

530
Hoc verius iuro.

A. R.
L. O. C.
I. V.
V. I.

liam Dini incidit in Dominica ad diem sabbati transferre, ne die Dominica ieiunium geratur.

³³² Potest quidem ieiunare die Dominica, nec tenetur ad præcedentem diem ieiunium transferre, sed satisfacit licite, & iuste ipsa die Dominica ieiunando. Quia etiam votum de aliqua re intelligatur instar rei cadentis sub præcepto Ecclesiastico: at Ecclesia ieiunium vigilia festi transfert præcedentem in diem, si id in Dominica incidit. At ad nullum ieiunium obligat in die aliquo festo, ratione ipsius festi, sed solum in vigilia. Unde non est aliquod præceptum Ecclesiæ de simili ieiunio, quod eius voti regula sit. Deinde quia specialis deuotio uouentis fuit toto anno die illa ieiunare, qua id festum incidit, & non fuit ieiunare eius vigilia: & ita ieiunium ipsius diei uoluit. Et sine sit ieiunium afflictionis, siue exultationis (de quo *Probl. 96. & 97.*) licitum est die Dominica ieiunare: Et g. satisfaciet suæ obligationi. Ita Sanch. *sum. l. 2. cap. 37. num. 18.*

³³³ Ego quidem existimo huic applaudens sententiam liberum esse uouenti, propria autoritate, illud ieiunium in præcedens transferre sabbatum. Quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum propria autoritate in manifeste melius commutare. At manifeste melius est, se conformare ueneris Ecclesiæ consuetudini transferentis ieiunium in Dominica incidens in sabbatum præcedens. Hinc tamen exciperem Sabbata illa, quibus uouens tenetur alio ex præcepto ieiunare; ut si habeat ætatem obligantem ad ieiunium, non poterit commutare ieiunium illius Dominicæ in sabbatum Quadragesimæ, vel Quatuor temporum, vel quo alia incidit vigilia. Quia votum intelligitur de actu aliis non obligante, nisi aliud exprimitur. Si tamen quis promisit ieiunare alicuius Dini uespere, & illud incidat Feria secunda, tenetur sabbato præcedenti ieiunium gerere, nisi expressam habuerit intentionem ieiunandi die Dominica. Quia id ieiunium intelligendum est instar indicti ab Ecclesia in Vigilia cuiuslibet Sancti, quod ea incidente in Dominica in Sabbatum præcedens transfertur. Atque eadem ratione qui uouit integro aliquo mense, uerbi gratiâ Aprilis, seu Maij, ieiunare, non tenetur ieiunare diebus Dominicis illius, nisi expressè intenderit, se ad id obligare. Quia intelligitur hoc ieiunium ad modum instituti ab Ecclesia, à quo dies Dominicæ semper excipiuntur. Tabiena sic *v. Votum, 3. quest. 7. Artil. v. Votum num. 25. Sanch. citat. n. 18. 19. & 20.*

PROBL. XCIX.

Diversi Diuinationis modi constituent, & non constituent diuersas in genere moris species necessarè iudicandas.

³³⁴ Recolo, Diuinationem esse duplicem: Quædam in qua est pactum cum dæmone expressum: quædam, in qua solum est tacitum. Vtriusque uero plures sunt species iuxta signorum diuersitatem, quibus dæmon diuinatores assolet edocere. Prioris

quidem, in qua est pactum expressum quæ generali nomine *Necromantia* appellatur, sunt nouem species. Prima est *Præstigiium*, cum dæmon variis apparitionibus superstitionum oculos præstingit, se illorum aspectibus obiciens occultaque docens. Secunda *Diuinatio per somnia*, cum instructio dæmonis per somnia spectatur. Tertia *Necromantia*, cum adhibitis languine & certis carminibus, uidentur mortui resurgere, loqui, & docere. Quarta *Diuinatio per Pythones*, cum dæmon per homines arreptitios docet. Quinta *Geomantia*, cum docet per signa in corporibus terrestribus apparentia, ut in ligno, metallo, lapide, Sexta *Hydromantia*: cum per signa in aqua apparentia. Septima *Aeromantia*, cum per signa apparentis in aere. Octaua *Pyromantia*, cum per signa in igne. Nona *Arsuspitium*, cum per signa apparentia in extis animalium Sacrificatorum dæmoni docet. Rursus Diuinatio, in qua est sola tacita dæmonis inuocatio, est duplex. Prior est, cum cognitio oculorum uanè procuratur ex consideratione alicuius dispositionis alias existentis in quibuscumque rebus. Posterior est, cum queritur ex dispositione eorum, quæ homines consilio faciunt, causa eius cognitionis adipiscenda. Priorem diuinandi modum in nouem species diuido. Prima est *Genethlia*, cum ex Syderum motu, aut situ cognitio queritur. Secunda *Auguria*, cum ex animalium uocibus, aut ex hominum stertitatione. Tertia *Auspitium*, cum ex auium volatu, aut quorum uis animalium motu. Quarta *Omen*, cum ex hominum uocibus præter intentionem expressis. Quinta *Onirocritica*, cum ex somniis. Sexta *Physiognomica*, cum ex totius corporis humani signis. Septima *Spatulamantia*, cum ex signis spatulae. Octaua *Metoposcopia*, cum ex fronte. Nona *Chirromantia*, cum ex manuum lineis. Verum posterioris modi diuinandi duas species enumeo. Prima est *Geomantia*, cum ex punctorum protractione cognitio queritur. Secunda *Diuinatio per sortes*, cum aliquis ex signis resultantibus ex plumbo liquefacto, proiectoque in aquam: vel ex consideratione festuæ electæ ex duabus oblati, vel schedulæ scriptæ, aut albae: vel ex taxillorum projectione: vel ex consideratione eius, quod aperientis librum occurrit, cognitionem querit. His præmissis, quaesierim, num præfati diuinationis modi constituent diuersas in genere moris species necessarè in confessione aperiendas: ut an diuinatio sit per aërem, vel per aquam, &c.

Sunt quidem constituentes diuersas in genere moris species in Confessione manifestandas. Quia triplex est in hoc genere species, Prima in qua est expressa dæmonis inuocatio; Secunda, in qua est inuocatio tacita; tertia, cum aliquid consulto fit, ad cognitionem oculorum comparandam, quæ quidem appellantur *Necromantia*, *Augurium*, *Diuinatio per sortes*: si ergo sunt in genere moris species hæc distinctæ, necessarè erunt in Confessione aperiende. Sic *D. Tho. 2. 2. q. 95. a. 3. in corpo. Valent. 2. 2. d. 6. q. 12. pun. 2.*

Hæc diuinandi species non sunt in genere moris distinctæ: unde non est opus in confessione explicare, per quas res diuinatio fiat. Quia hi diuinandi modi non habent specialem contra rectam rationem deformitatem, sed omnes eandem. Ita Caiet. *opusc. to. 1. tr. 5. de confessi.*

ELSCOB
Theol. M.
Tom III
E. I.